

Sessionslogging 2019

En analyse blandt IDAs logningseksperter og – specialister

Sessionslogning 2019

Resume

I slutningen af 2016 faldt der dom i den såkaldte EU's Watson/TELE2-dom. Her blev det konkluderet, at det vil være i strid med EU-retten, hvis medlemslande i EU foretager en generel og vilkårlig logning af telekommunikationsdata. Medlemsstaternes lovgivning må således KUN tillade målrettet logning for udvalgte personer og alene med det formål at bekæmpe grov kriminalitet.

EU-kommissionen er på baggrund af dommen endnu ikke kommet med et nyt sæt fælles regler i form af et nyt direktiv eller en ny forordning. Danmark har endnu ikke rettet ind efter dommen, hvorfor vi fortsat foretager en generel og vilkårlig logning af alle telekommunikationsdata.

Resultater

Ifølge IDAs logningseksperter og -specialister er den danske sessionslogning ulovlig, retssikkerhedskompromitterede, et ineffektivt middel mod terror og kriminalitet samt let for it-kyndige at omgå. I det følgende listes udvalgte resultater:

- 85 pct. af IDAs logningseksperter og -specialister mener, at Danmark enten bør følge eller allerede burde have fulgt EU-dommen.
- 78 pct. er helt eller delvist enige i, at sessionslogning vil være en overtrædelse af grænsen for danske borgeres privatliv.
- 74 pct. er helt eller delvist enig, at generel og vilkårlig logning er for dyrt i forhold til, hvad man får ud af logningen.
- 86 pct. pct. er helt eller delvist enige i, at det for it-kyndige vil være let at undgå at blive logget.

Anbefaling

På baggrund af denne analyse blandt IDAs logningseksperter og -specialister anbefaler IDA, at: Danmark følger EU-domstolens dom i Watson/TELE2-sagen, og afskaffer den generelle og vilkårlige logning af telekunders færden på nettet og brug af mobiltelefoner

Metode og respondenter

Undersøgelsen er gennemført blandt alle erhvervsaktive medlemmer af IDAs fagtekniske selskab IDA TELE. 1.425 medlemmer af IDA TELE blev inviteret til at deltage i undersøgelsen. Heraf har 337 svaret helt eller delvist på spørgeskemaet; svarende til en svarprocent på 23,6 pct.

133 respondenter har på et spørgsmål om deres viden om området svaret, at de er eksperter eller har stor viden på området. Analysens resultater baserer sig alene på besvarelserne fra disse 133 logningseksperter og -specialister.

Undersøgelsen er foretaget i perioden 6. til den 27. november 2018.

Indhold

Sessionslogging 2019.....	2
Resume.....	2
Afskaf sessionslogging!	4
Danmark burde allerede have fulgt Watson/TELE2-dommen.....	4
Sessionslogging kompromitterer retssikkerheden	4
Sessionslogging er ikke et (omkostnings)effektiv tiltag	5
It-kyndige vil let kunne undgå at blive logget.....	5
Repræsentativitet.....	6

Afskaf sessionslogning!

Årsagen til, at sessionslogning stadig sker i Danmark, er, at den danske regering betragter det som en del terrorbekæmpelsen, at teleselskaberne skal gemme store mængder teledata om danskerne. I praksis betyder det, at teleselskaberne skal gemme information om samtlige deres kunders færden på nettet og deres brug af mobiltelefoner – og dette på trods af at det fra ultimo 2016 af EU-domstolen blev erklæret ulovligt.

Danmark burde allerede have fulgt Watson/TELE2-dommen

IDAs logningsekspert og -specialister er blevet bedt om at forholde sig til, at Danmark fortsat ikke efterlever EU-dommen. Resultaterne fremgår af tabel 1. Heri ses det, at 85 pct. af IDAs logningsekspert og -specialister mener, at Danmark enten bør følge eller allerede burde have fulgt dommen.

Resultaterne i tabel 1 taler mere eller mindre for sig. IDAs logningsekspert og -specialister er mindst talt ikke tilfredse med, at Danmark fortsat foretager vilkårlig og generel logning. Det entydige budskab fra IDA er derfor, at Justitsministeren i sit lovforslag, der forventeligt fremsættes i februar 2019, afskaffer sessionslogning.

Tabel 1. Hvad er din holdning til, at Danmark endnu ikke har rettet ind efter EU?

	Antal	Procent
Danmark bør afvente nye fælles EU-regler på baggrund af dommen og fastholde eksisterende praksis	17	13 %
Danmark bør følge dommen og rette ind	27	20 %
Danmark burde allerede have fulgt dommen	86	65 %
Ved ikke	3	2 %
I alt	133	100 %

Kilde: IDA Analyse (2019): Sessionslogning – analyse blandt IDAs logningsekspert og –specialister.

I det følgende får vi indsigt i, hvorfor IDAs logningsekspert og -specialister mener, at sessionslogning i Danmark bør afskaffes.

Sessionslogning kompromitterer retssikkerheden

Et er Danmark fortsat forbryder sig mod en EU-dom. Noget andet er, at det ifølge eksperterne og specialisterne også kompromitterer den danske borgers retssikkerhed. Af tabel 2 fremgår det, at:

- 78 pct. af IDAs logningsekspert og -specialister er helt eller delvist enige i, at sessionslogning vil være en overtrædelse af grænsen for danske borgers privatliv.
- 83 pct. af IDAs logningsekspert og -specialister er helt eller delvist enige i, at der vil være risiko for, at oplysninger om borgerens adfærd misbruges.
- 69 pct. af IDAs logningsekspert og -specialister er helt eller delvist enige i, at sessionslogning medfører en risiko for selvinspektion, idet danskerne som følge af logningen vil være mere forsigtige i fx deres kommunikation og søgninger på internettet.

Tabel 2. Hvor enig er du i følgende udsagn?
Logningsekspertter og specialister.

	Helt uenig	Delvis uenig	Hverken eller	Delvis enig	Helt enig	Ved ikke	I alt
Sessionslogning vil være en overtrædelse af grænsen for danske borgeres privatliv	6 %	11 %	4 %	13 %	65 %	1 %	100 %
Der vil være risiko for at oplysninger om borgernes adfærd misbruges.	2 %	7 %	6 %	14 %	69 %	2 %	100 %
Udvidet sessionslogning medfører en risiko for selvcensur, ved at gøre danskerne mere forsigtige i deres kommunikation og ved for eksempel søgninger på internettet.	7 %	11 %	12 %	31 %	38 %	1 %	100 %

Kilde: IDA Analyse (2019): Sessionslogning – analyse blandt IDAs logningsekspertter og -specialister.
Note: n = 133

Sessionslogning er ikke et (omkostnings)effektiv tiltag

Foruden at være ulovligt og på kant med retssikkerheden er sessionslogning ifølge IDAs eksperter og specialister også et ineffektivt middel. Af tabel 3 fremgår det blandt andet, at mere end hver anden af IDAs logningsekspertter og -specialister (57 pct.) erklærer sig helt eller delvist uenig i, at sessionslogning er et tiltag, der effektivt vil hjælpe med at finde kriminelle og terrorister. Dertil kommer, at 74 pct. er helt eller delvist enig, at generel og vilkårlig logning af telekunders færden på nettet og deres brug af mobiltelefoner er for dyrt et middel i forhold til, hvad man kan få ud af logningen. Og endelig er 68 pct. helt eller delvist enig i, at vil det have negative implikationer for omfanget af investeringer i bedre mobildækning, hvis omkostningerne til logning bliver placeret hos teleselskaberne.

Tabel 3. Hvor enig er du i følgende udsagn?

	Helt uenig	Delvis uenig	Hverken eller	Delvis enig	Helt enig	Ved ikke	I alt
I forhold til de udfordringer om terror og kriminalitet som Danmark står overfor, er sessionslogning et tiltag, der effektivt vil hjælpe med at finde kriminelle	26 %	31 %	14 %	16 %	10 %	4 %	100 %
Det vil være for dyrt i forhold til, hvad man kan få ud af logningen	5 %	8 %	9 %	17 %	57 %	5 %	100 %
Hvis omkostningerne kommer til at hvile på teleselskaberne, vil det betyde færre investeringer i bedre mobildækning	2 %	13 %	15 %	24 %	44 %	2 %	100 %

Kilde: IDA Analyse (2019): Sessionslogning – analyse blandt IDAs logningsekspertter og -specialister
Note: n = 133

It-kyndige vil let kunne undgå at blive logget

Vi har nu slået fast, at IDAs logningsekspertter og -specialister vurderer sessionslogning til at være ulovligt, retssikkerhedskompromitterede og et ineffektivt middel mod terror og kriminalitet. Dertil kommer, at eksperterne og specialisterne også anser det som et overvågningsredskab, som it-kyndige let vil kunne omgå.

Af tabel 4 fremgår det, at 86 pct. af logningseksperterne og -specialisterne er helt eller delvist enige i, at det for it-kyndige vil være let at undgå at blive logget. Og af tabel 5 ses det, at 74 pct. regner med selv at være i stand til at omgå logning af deres adfærd, såfremt de ønsker det.

Tabel 4. Det vil være let for IT-kyndige at undgå at blive logget

	Antal	Procent
Meget uenig	3	2 %
Uenig	10	8 %
Hverken eller	4	3 %
Enig	32	24 %
Meget enig	82	62 %
Ved ikke	2	4 %
I alt	133	100 %

Kilde: IDA Analyse (2019): Sessionslogning – analyse blandt IDAs logningseksperter og -specialister.

Tabel 5. Regner du med, at du selv vil være i stand til at omgå logning af din adfærd, hvis du ønskede det?

	Antal	Procent
Ja	98	74 %
Nej	19	14 %
Ved ikke	16	12 %
I alt	133	100 %

Kilde: IDA Analyse (2019): Sessionslogning – analyse blandt IDAs logningseksperter og -specialister.

Repræsentativitet

Tabel 6. Køn (pct.)

	Medlemmer af IDA TELE	Respondenter
Kvinde	7 %	5 %
Mand	93 %	95 %
Total	100 %	100 %

Kilde: IDA Analyse (2019): Sessionslogning – analyse blandt IDAs logningseksperter og -specialister.

Tabel 7. Arbejdssektor (pct.)

	Medlemmer af IDA TELE	Respondenter
Kommune	1 %	1 %
Privat	84 %	81 %
Region	1 %	2 %
Stat	14 %	16 %
Total	100 %	100 %

Kilde: IDA Analyse (2019): Sessionslogning – analyse blandt IDAs logningseksperter og -specialister.

Tabel 8. Alder (pct.)

	Medlemmer af IDA TELE	Respondenter
Under 25 år	0 %	0 %
25-29 år	2 %	2 %
30-34 år	3 %	4 %
35-39 år	6 %	5 %
40-44 år	8 %	7 %
45-49 år	18 %	21 %
50-54 år	26 %	23 %
55-59 år	18 %	17 %
60-64 år	14 %	14 %
65 år eller ældre	5 %	7 %
Total	100 %	100 %

Kilde: IDA Analyse (2019): Sessionslogning – analyse blandt IDAs logningseksperter og -specialister.

Tabel 9. Ledelse (pct.)

	Medlemmer af IDA TELE	Respondenter
Intet ledelsesansvar	70 %	67 %
Leder af ledere	2 %	3 %
Leder af medarbejdere	12 %	11 %
Projektleder	10 %	12 %
Selvstændig	5 %	6 %
Topchef	1 %	1 %
Total	100 %	100 %

Kilde: IDA Analyse (2019): Sessionslogning – analyse blandt IDAs logningseksperter og -specialister.